

- organisationers, foreningers, bevægelser og "upolitiske" netværks indflydelse,
- korporative tendenser,
- mediernes indflydelse,
- ministrenes rolle,
- Folketingets placering og rolle.

C. DEN POLITISKE HVERDAG LOKALT OG FOR DEN ENKELTE

Det lokale folkestyres arbejdsvilkår:

- konsekvenser af kommunalreformen,
- Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen som formidler af eller forhindring for decentralisering til de enkelte kommuner og amter,
- betydningen af lokale foreninger, herunder "upolitiske" netværk som eksempelvis Rotary,
- inddragelse af nye kommunikationsformer og teknologisk information,
- konsekvenser af decentraliseringen.

Hverdagslivets institutioner:

- udviklingen af demokrati på arbejdspladsen i såvel privat som offentlig sektor,
- rækkevidden og gennemslagskraften af brugerdemokrati i lokalråd og institutioner,
- konflikt mellem brugerindflydelse og medarbejderindflydelse,
- demokrati i faglige organisationer.

Den enkelte borger og fællesskabet:

- afstanden mellem de politiske beslutninger og den folkelige deltagelse,
- den enkelte borgers frihed over for den offentlige regulering,
- den enkelte borgers muligheder for at påvirke beslutningsprocessen i samfundet,
- den enkelte borgers retsbeskyttelse over for almenvellet,
- den enkelte borgers valgmuligheder inden for fællesskabets beslutninger, herunder om nærhedsprincip og decentralisering har givet mere indflydelse til den enkelte borger,
- forholdet mellem repræsentativt og direkte demokrati,
- folkeafstemningers betydning for den enkeltes demokratiske indflydelse.

II

Herefter udtaler et *flertal* (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Socialistisk

Folkepartis, Det Radikale Venstres, Enhedslistens og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget):

Forslag til det videre analysearbejde

Den lange udvalgsbehandling har bragt en række emner frem til drøftelse. Interessen for og opmærksomheden om den demokrati- og magtanalyserende forskning er blevet styrket.

Udvalgsarbejdet har således afdækket en stor og også meget vidtfavnende interesse inden for den politiske verden for at få et overblik over magt- og indflydelseskanaler i det danske samfund og over forskellige facetter af det aktuelle danske demokratis udfoldelse. Synsfelterne har været både generelle og meget specifikke. De har spændt lige fra drøftelsen af indflydelsen på samfundsudviklingen fra det brede aftalefelt mellem arbejdsmarkedets parter, som har kendetegnet det danske samfund i det seneste århundrede, og til drøftelsen af det enkelte individs stilling i forhold til regeladholdelsen og navnlig regelhåndhævelsen.

Det har imidlertid stået klart, at det ikke med udvalgsarbejdet som udgangspunkt har vist sig muligt at igangsætte en tilbundsående analyse i krydsfeltet mellem politik og forskning. Det har den helt selvfølgelige forklaring, at et folketingsudvalg ikke er egnet til den slags fordybende opgaver, hvilket i øvrigt heller ikke var den tanke, der lå bag partiledernes oprindelige opfordring til Folketinget.

I lyset af denne konstatering er det nødvendigt at videregive initiativet til andre fora, hvor forskningen kan få lejlighed til at udfolde sig ud fra det fundament, der med rette er sat fokus på gennem initiativet til analysen af magt og demokrati i Danmark.

Flertallets operationelle overvejelser har koncentreret sig om skabelsen af en ramme for den forskning, der i de kommende år mere systematisk kan trænge ind i kernen af demokratidiskussioner og -dilemmaer i et moderne velfærdssamfund på vej over tærsklen til et nyt århundrede, ligesom den kan blotlægge de magt- og indflydelseskanaler, der findes i et samfund i tæt kontakt med den globale og teknologiske virkelighed.

Flertallet forestiller sig en ramme, hvori det for forskere vil være muligt at gennemføre og publicere demokrati- og magtanalyserende forskning. Tidshorisonten bør ikke være længere end 5-7 år.